

“

Verdriet krijgt in het aansprakelijkheidsrecht voortdurend een prijs, ook al lijkt dat op het eerste gezicht onmogelijk. Rechters en verzekeraars moeten elke dag menselijk leed omzetten in geld, en dat roept een fundamentele vraag op: hoe vertaal je iets wat per definitie niet in geld uit te drukken is naar een schadevergoeding? Dat spanningsveld vormt de kern van het boek.

In het boek ***De prijs van verdriet. Morele schade(vergoeding)*** neemt Victor Schollaert de juridische praktijk van het vergoeden van leed onder de loep. Twee vragen staan daarbij centraal:

- Ten eerste: **voor wélk verdriet moet een prijs worden bepaald?** De auteur onderzoekt daarbij welke vormen van verdriet in het recht aanleiding kunnen geven tot een schadevergoeding en bespreekt enkele markante schadeposten zoals esthetische schade, seksuele schade, overlijdensschade (door het overlijden van mens én dier) en angstschade.
- Ten tweede wordt nagegaan **hoé een prijs voor verdriet moet worden bepaald**. Kan een geldsom leed werkelijk verlichten?

De prijs van verdriet. Morele schade(vergoeding)

Victor Schollaert

45 euro | 115 blz. | maart 2026 | ISBN 978-94-934-7306-5

Dr. Schollaert, kunt u allereerst toelichten hoe deze publicatie tot stand is gekomen?

Dit boek is een wetenschaps-populariserende versie van het doctoraal proefschrift waarmee ik op 11 februari 2025 aan de Universiteit Antwerpen de graad van doctor in de rechten behaalde. Het proefschrift was getiteld: *'Morele schade. Het bestaan en de schadeloosstelling van morele schade in het Belgisch buitencontractueel aansprakelijkheidsrecht.'* Het boek is evenwel geen puur wetenschappelijk werk en u zal er geen rechtsvergelijking terugvinden, noch wetenschappelijke verwijzingen. Het is dus een herwerking van mijn doctoraat voor

een breder publiek. Al te veel doctoraten liggen stof te vergaren in universiteits-

Victor Schollaert werd in 2020 magna cum laude master in de rechten (UGent) en in 2022 summa cum laude master in de wijsbegeerte (VUB). Hij behaalde in 2024 tevens het postgraduaat advisor in het parochierecht en kerkelijk bestuur (KU Leuven). In 2025 promoveerde hij tot doctor in de rechten (UAntwerpen). Sinds 2025 is hij als gastprofessor verbonden aan de UAntwerpen en sinds 2026 ook aan de KU Leuven.

bibliotheken. Ik heb mezelf voorgenomen om mijn onderzoeksresultaten te delen met iedereen die dat wil, temeer omdat het een onderwerp bestrijkt met een grote maatschappelijke impact.

Het boek is weliswaar indirect tot stand gekomen aan de hand van de rechtswetenschappelijke methode, aangezien het een herwerking is van mijn eerdere strikt rechtswetenschappelijke onderzoek. Ik hoop dat mijn medejuristen mij niet zullen afrekenen op het gebrek aan juridische nuance in sommige delen van dit boek, maar wel prijzen voor de moed om dit onderwerp op een begrijpelijke manier te pogen te vertalen. Het boek is in de eerste plaats geschreven voor wie het (aansprakelijkheids)recht nog niet kent. Dat neemt niet weg dat het bij momenten conceptueel is en een inspanning vraagt van de lezer.

De grootste uitdaging was om een coherent model te ontwikkelen voor schade die nu eenmaal moeilijk meetbaar is.

Ik nam natuurlijk ook een bepaald doctrinair standpunt in over het recht, wat bijvoorbeeld zichtbaar is in de keuze van de morele schadeposten die ik bespreek. Er bestaan nog andere morele schadeposten dan die welke in het boek besproken worden, maar ik meen dat deze de relevantste zijn. Vooral bij de bespreking van het deel over de schadeloosstelling van morele schade zal de jurist merken dat ik een sterke eigen visie op de materie ontwikkel. In mijn wetenschappelijk proefschrift kan die jurist, aan de hand van

de vele verwijzingen, ontdekken hoe die visie zich positioneert ten opzichte van andere doctrinaire invalshoeken op het thema en de bepalingen uit Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek.

Het boek heeft toch een opvallende titel. Waarom precies “de prijs van verdriet”?

Omdat verdriet in het aansprakelijkheidsrecht voortdurend een prijs krijgt, ook al lijkt dat op het eerste gezicht onmogelijk. Rechters en verzekeraars moeten elke dag menselijk leed omzetten in geld, en dat roept een fundamentele vraag op: hoe vertaal je iets wat per definitie niet in geld uit te drukken is naar een schadevergoeding? Dat spanningsveld vormt de kern van het boek.

In mijn inleiding verwijs ik concreet naar de zaak-Sanda Dia en ik koos die zaak als vertrekpunt omdat dat een sterk herkenbaar en pijnlijk voorbeeld is van de praktische relevantie van morele schade. De zaak illustreert hoe rechters en verzekeraars worden geconfronteerd met de vraag hoeveel een verlies “waard” is, in het bijzonder wanneer het gaat om het verlies van een kind.

Maar het boek gaat natuurlijk veel breder dan die ene zaak: het behandelt de volledige systematiek van morele schade in het Belgische aansprakelijkheidsrecht.

Wat was voor u de grootste inhoudelijke uitdaging bij het schrijven?

De grootste uitdaging was om een coherent model te ontwikkelen voor schade die nu eenmaal moeilijk meetbaar

is. Morele schade laat zich niet rechtstreeks in cijfers vatten, en toch moet de rechter een bedrag bepalen. Dat dwingt je om na te denken over de juiste schadeposten, de relevante beoordelingsfactoren en de manier waarop je toch zo concreet mogelijk kan schatten wat er verloren ging.

U besteedt veel aandacht aan het schadebegrip zelf. Waarom was dat noodzakelijk?

Omdat je pas goed kan discussiëren over vergoeding als je eerst scherp weet wat schade eigenlijk is.

In het boek vertrek ik van de nieuwe wettelijke definitie van schade in artikel 6.24 BW, maar ik toon ook aan dat die definitie nog veel interpretatie vraagt. Schade is voor mij in wezen een verloren voordeel: wat iemand had kunnen genieten, maar door een verandering niet heeft.

U maakt ook duidelijk een onderscheid tussen materiële en morele schade.

Ja. Materiële schade betreft voordelen die in geld kunnen worden uitgedrukt; morele schade betreft negatieve gevoelens of gevoelens van onbehagen. Dat onderscheid is belangrijk, omdat morele schade niet zomaar een “minder tastbare” versie van vermogensschade is, maar een eigen logica heeft.

U behandelt in het boek heel uiteenlopende schadeposten. Welke vond u juridisch het meest intrigerend?

Misschien seksuele schade, genoegen-schade en rouwschade, omdat daar de

grenzen tussen concrete beleving en juridische kwalificatie bijzonder scherp worden. Bij seksuele schade bijvoorbeeld speelt niet alleen het verlies van seksueel genot, maar ook de vraag hoe je dat objectief kan benaderen zonder te vervallen in vooroordelen over leeftijd of geslacht. Bij rouwschade en overlijdensschade zie je dan weer hoe nauw verdriet, verlies en psychologische verwerking met elkaar verweven zijn.

Excuses kunnen in sommige gevallen een sterke vorm van erkenning zijn, soms zelfs belangrijker dan een geldsom.

Uw hoofdstukken over schokschade en angstschade zijn bijzonder stellig. Wat wilde u daar duidelijk maken?

Dat de bestaande schadeposten vaak overlappen en dat rechters daarom helder moeten afbakenen wat ze precies vergoeden. Schokschade, angstschade, rouwschade en overlijdensschade kunnen in de praktijk door elkaar lopen, maar juridisch zijn ze niet identiek. Ik pleit ervoor om die begrippen zoveel mogelijk te scheiden en het risico op overlap ook mee te nemen in de wijze waarop we die posten vergoeden.

In het tweede deel bespreekt u niet alleen vergoeding in geld, maar ook compensatie in natura. Waarom vond u dat belangrijk?

Omdat geld niet altijd de beste of zelfs de enige manier is om morele schade te behandelen. Excuses kunnen in sommige

gevallen een sterke vorm van erkenning zijn, soms zelfs belangrijker dan een geldsom. In mijn boek verdedig ik daarom dat compensatie in natura, zoals afgedwongen excuses, een volwaardige rol kan spelen.

Dat is een vrij ongebruikelijke positie.

Misschien, maar wel een verdedigbare. Veel slachtoffers willen in de eerste plaats erkenning, niet alleen geld. Als excuses oprecht of minstens functioneel kunnen bijdragen aan die erkenning, dan moet het recht die mogelijkheid ernstig nemen.

U bent ook kritisch voor forfaitaire vergoedingen.

Ik ben kritisch voor willekeur, niet voor forfait op zich. Het probleem is dat morele schade vaak zo abstract wordt begroot dat vergelijkbare gevallen anders worden behandeld. Als richtbedragen of schalen helpen om meer rechtszekerheid en gelijkheid te brengen, dan kunnen ze nuttig zijn, maar ze mogen de concrete vaststelling van schade niet vervangen.

U suggereert zelfs een symbolische euro als mogelijke vergoeding. Dat zal sommigen verbazen.

Het idee is niet sensationeel bedoeld, maar principieel. Als compensatie vooral een functie van erkenning heeft, dan kan een symbolische vergoeding in bepaalde gevallen volstaan. Ik zeg niet dat dat altijd wenselijk is, maar het is juridisch en filosofisch verdedigbaar om die piste ernstig te overwegen.

U verwijst geregeld naar empirisch onderzoek en psychometrische schalen. Waarom die belangstelling?

Omdat rechters vaak moeten inschatten hoe zwaar een bepaalde schade weegt, en dan is het niet genoeg om op gevoel te werken. Psychometrische schalen kunnen helpen om schade concreter te maken, zeker bij onderwerpen zoals seksuele schade, angst of reputatieschade. Ze lossen niet alles op, maar ze kunnen wel een nuttig hulpmiddel zijn.

Is dat volgens u ook een oproep aan de rechtspraak?

Zeker. Rechters moeten zich bewust zijn van de risico's van stereotypering en abstracte veronderstellingen. Leeftijd, geslacht of burgerlijke staat mogen niet zomaar als automatische graadmeters van leed worden gebruikt. Waar mogelijk moet de beoordeling steunen op concrete, wetenschappelijk onderbouwde elementen.

Wat hoopt u dat lezers onthouden na het lezen van uw boek?

Dat morele schade geen vaag of bijkomstig probleem is, maar een centraal thema in het aansprakelijkheidsrecht. En vooral: dat een schadevergoeding niet alleen een kwestie van geld is, maar ook van erkenning, rechtvaardigheid en menselijke waardigheid. Als het boek mensen helpt om dat debat preciezer en eerlijker te voeren, dan is het geslaagd.